

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.12.2003, sp. zn. 7 Tdo 1464/2003, ECLI:CZ:NS:2003:7.TDO.1464.2003.1

Číslo: 1/2005

Právní věta: Poučení oprávněné osoby o obsahových náležitostech odvolání (§ 249 odst. 1 tr. ř.) nestačí poskytnout pouze obhájci obžalovaného, ale musí být dáno i samotnému obžalovanému.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.12.2003

Spisová značka: 7 Tdo 1464/2003

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení o dovolání, Řízení o odvolání

Předpisy: § 249 odst. 1 tr. ř.
§ 265a a násl. tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného M. K. zrušil usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2002, sp. zn. 11 To 221/2002, a krajskému soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2002, sp. zn. 11 To 221/2002, bylo podle § 253 odst. 3 tr. ř. odmítnuto odvolání obviněného, které podal proti rozsudku Okresního soudu Praha-západ ze dne 7. 11. 2001, sp. zn. 14 T 103/2001, když přes výzvu ve smyslu § 251 odst. 1 tr. ř., nebylo odvolání odůvodněno ve stanovené lhůtě o náležitosti podle § 249 odst. 1 tr. ř.

Proti usnesení odvolacího soudu podal obviněný řádně a včas dovolání mimo jiné z důvodu § 265b odst. 1 písm. g) a k) tr. ř.

Ohledně důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. (po novele č. 200/2002 Sb. účinné od 24. 5. 2002 písm. l) obviněný namítá, že bylo rozhodnuto o odmítnutí řádného opravného prostředku, aniž byly splněny podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí. Uplatnil tak tento dovolací důvod v jeho první alternativě (před druhou spojkou „nebo“). Uvádí, že v důsledku nečinnosti jeho obhájce JUDr. I. P. nebylo odvolání řádně zdůvodněno, ač mu to obhájce přislíbil. Současně proto žádá o navrácení lhůty ve smyslu § 61 o. s. ř. (správně tr. ř.), neboť má za to, že mu byl odepřen

přístup ke spravedlivému procesu. Navrhl proto, aby byla rozhodnutí soudů obou stupňů zrušena a věc přikázána Okresnímu soudu Praha-západ k novému projednání a rozhodnutí.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství v Brně ve vyjádření k dovolání uvedl, že z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je podstatné, že pokud byl obhájce obviněného soudem řádně vyzván k odstranění vad odvolání postupem podle § 251 odst. 1 tr. ř., byl postup odvolacího soudu bezvadný a dovolání je zjevně neopodstatněné. K žádosti obviněného o navrácení lhůty pak uvedl, že tato se podává do 3 dnů od odpadnutí překážky a rozhoduje o ní orgán, jemuž přísluší rozhodovat o opravném prostředku. Proto rozhodování o navrácení lhůty nepřisluší Nejvyššímu soudu v rámci řízení o dovolání. Závěrem státní zástupce navrhl, aby bylo dovolání obviněného odmítnuto jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., a to v neveřejném zasedání.

Pokud jde o uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., dovolací soud z trestního spisu zjistil, že po vyhlášení rozsudku soudu I. stupně obhájce obviněného M. K. prohlásil, že podávají odvolání. Obviněnému byl pak rozsudek doručen dne 14. 12. 2001 a jeho obhájci dne 21. 1. 2002. Opravné usnesení jim pak bylo doručeno dne 13. 2. 2002, resp. 28. 1. 2002. Dne 30. 5. 2002 byl pak trestní spis s odvoláním obviněného předložen k rozhodnutí odvolacímu soudu, který usnesením ze dne 13. 6. 2002, sp. zn. 11 To 221/2002, odvolání M. K. odmítl podle § 253 odst. 3 tr. ř. Jak vyplývá z protokolu o neveřejném zasedání odvolacího soudu, tento při svém rozhodování vycházel mj. z obsahu výzvy ve smyslu § 251 odst. 1 tr. ř., jejímž obsahem bylo, vedle poučení ve smyslu § 249 odst. 1 tr. ř., i stanovení lhůty k odstranění vad odvolání a upozornění, že nebude-li ve stanovené lhůtě odvolání řádně odůvodněno, bude podle § 253 odst. 3 tr. ř. odmítnuto. Tato výzva byla pouze obhájci obviněného doručena dne 15. 5. 2002. Na tuto výzvu ale obhájce obviněného nijak nereagoval ve stanovené lhůtě ani později.

Z uvedeného ale splnění podmínek pro použití § 253 odst. 3 tr. ř. odvolacím soudem nevyplývá. Odvolací soud nevzal v úvahu, že podle § 253 odst. 4 tr. ř. nelze odmítnout odvolání, jestliže oprávněná osoba nebyla řádně poučena podle § 249 odst. 1 tr. ř., který upravuje náležitosti obsahu odvolání. Ustanovení § 249 odst. 1 tr. ř. přitom obsahuje výslovnou povinnost soudu poučit osoby oprávněné podat odvolání o náležitostech odvolání. Oprávněnou osobou k podání odvolání je přitom podle § 246 odst. 1 písm. b) tr. ř. obžalovaný, a nikoli jeho obhájce. Toto poučení je od 1. 1. 2002 povinností soudu I. stupně a vyplývá z § 125 odst. 2 tr. ř. upravujícího obsah poučení o odvolání, kde musí být mj. uvedeno i vymezení nutného obsahu odvolání. V dané věci ale soud I. stupně rozhodl rozsudkem dne 7. 11. 2001, tj. ještě před účinností novely č. 265/2001 Sb., a nelze mu proto v tomto směru vytýkat nesprávnost poučení o odvolání. Rozhodoval-li ale odvolací soud o odvolání již za účinnosti zmíněné novely (po 31. 12. 2001), bylo jeho povinností zajistit poučení soudem I. stupně nebo poučit podle § 249 odst. 1 tr. ř. nejen obhájce obviněného, ale také obviněného, jako osobu oprávněnou k podání odvolání. To se ale v daném případě nestalo. Z ustanovení § 385 tr. ř. totiž vyplývá všeobecně platná zásada, podle které se procesní úkon provádí podle procesního práva účinného v době, kdy se koná, pokud zákon výjimečně nestanoví jinak. Protože z hlediska použití ustanovení trestního řádu týkajících se odvolání zákon neobsahuje úpravu, že by se u již podaných odvolání postupovalo podle dosavadních předpisů, bylo povinností předsedy senátu soudu I. stupně postupovat podle § 251 tr. ř. a dodatečně poučit obviněného podle § 249 odst. 1 tr. ř. o náležitostech obsahu odvolání a pouze za splnění této podmínky (viz též § 253 odst. 4 tr. ř.) mohl odvolání soud II. stupně odmítnout podle § 253 odst. 3 tr. ř. O odmítnutí odvolání obviněného tak bylo rozhodnuto, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí a dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. byl ve věci naplněn. Odvolání obviněného, které bylo s ohledem na znění trestního řádu účinného v době jeho podání řádně podáno a bylo také přes nedostatek odůvodnění projednatelné, bylo tak odvolacím soudem odmítnuto podle trestního řádu ve znění novely č. 265/2001 Sb., která nabyla účinnosti v mezidobí od podání do projednání odvolání, ale

obviněný o změně těchto podmínek nebyl poučen tak, jak to ukládá § 249 odst. 1 tr. ř., a jeho odvolání proto s ohledem na ustanovení § 253 odst. 4 tr. ř. nemohlo být podle § 253 odst. 3 tr. ř. odmítnuto. Proto dovolací soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto usnesení. Protože k pochybení soudu I. stupně nedošlo v jeho rozsudku, ale toliko v následném postupu po podání odvolání, nebyl zrušen také rozsudek tohoto soudu. Úkolem předsedy senátu soudu I. stupně proto bude, aby obviněného M. K. řádně poučil podle § 249 odst. 1 tr. ř. a opětovně postupem podle § 251 odst. 1 tr. ř. vyzval novou obhájkyň obviněného k odstranění vad odvolání. V souladu s § 251 odst. 3 tr. ř. pak předloží spisy odvolacímu soudu, který věc v potřebném rozsahu znovu projedná a rozhodne.

S ohledem na skutečnost že ve smyslu § 61 odst. 1 tr. ř. není dovolací soud příslušný k rozhodnutí o žádosti o navrácení lhůty k podání odvolání, touto žádostí se nezabýval. Jak konečně vyplývá z trestního spisu, stejná žádost obviněného již byla zamítnuta odvolacím soudem jeho usnesením ze dne 5. 9. 2002. Tato skutečnost však vzhledem k rozhodnutí dovolacího soudu pozbyla významu.